

Reactie op verzoek aanvullende gegevens aanvraag Omgevingswet flora- en fauna-activiteit Stapsteen EVZ Drempt

Zaaknummer: 2025-007809

Datum: 17 oktober 2025

Opgesteld: [REDACTED] - Eelerwoude

Vraag 1.

Op basis van de aangeleverde quickscan is het niet duidelijk of de te kappen bomen geschikt zijn voor vleermuizen. Op pagina 10 van de quickscan staat aangegeven dat er geen geschikte holtes of ruimtes aanwezig zijn voor boombewonende vleermuizen, maar op pagina 11 staat dat er wel potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn en dat nader onderzoek noodzakelijk is. In verdere rapportages wordt aangehouden dat er geen (potentiële) verblijven zijn. Kunt u aangeven welke potentie de te kappen bomen hebben voor vleermuisverblijven? Op welke manier zijn de bomen onderzocht?

Eelerwoude heeft een extra veldbezoek uitgevoerd eind november 2024 nadat alle blad van de bomen was en daarmee goed zicht tot bovenin de kroon. Zij bevestigt dat de bomen geen potentie hebben als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Vraag 2.

Van de bever en otter zijn waarnemingen bekend binnen het plangebied (volgens de NDFF). Wat is de onderzoeksinspanning geweest voor het vaststellen van de afwezigheid van verblijven?

&

Vraag 3.

Voor de bever en otter geldt ook een vergunningsplicht voor verstoren. Kunt u aangeven waar de verblijven en essentieel leefgebied van deze soorten aanwezig zijn rond het plangebied? Graag de bekende locaties van verblijven en sporen weergeven op een kaart.

Onderzoek naar sporen van bever en otter is uitgevoerd op basis van twee veldbezoeken: t.b.v. de Quickscan en het extra veldbezoek bij de boomcontrole eind november. Aanwezigheid van otter in een gebied is goed waar te nemen met name in de winterperiode wanneer de vegetatie laag is. Oktober tot maart zijn dan ook de voorkeursmaanden¹.

Bever

Er is gelet op knaagsporen van bever en mogelijke burchten zoals takkenhopen, loopsporen, in- en uittredeplaatsen en prenten. Deze zijn tijdens de veldbezoeken niet aangetroffen. Bevers zijn bekend langs de Oude IJssel. Aantallen vermeerderen en de dieren verspreiden zich meer en meer. Het is niet onmogelijk, zelf te verwachten, dat bever het plangebied gaat ontdekken. Om ongewenste verrassingen te voorkomen wordt de soort in de vergunningaanvraag meegenomen. Met de maatregelen wordt voorkomen dat met herinrichting van het gebied bevers worden verstoord. Het Activiteitenplan wordt hierop aangepast.

¹ Dijkstra, V.V.A., F.J.J. Niewold & H.A.H. Jansman, 2012. *Handleiding verspreidingsonderzoek otter*. Rapport 2012.14. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Otter

Otters hebben een sterke voorkeur voor wateren met natuurlijke, ruige oevervegetaties, dichte bosschages en moerassen. Ze lijken in eerste instantie menselijke bewoning te mijden, maar dat is niet altijd zo (Dijkstra et al., 2012). Door het ontbreken van oevers met een dergelijke natuurlijke ruige oevervegetatie en een optimale visstand is in het plangebied in de huidige situatie matig geschikt leefgebied aanwezig. Waarnemingen van otter zijn voornamelijk ten zuiden van de Oude IJssel gedaan (NDFF), voor het plangebied gaat het om twee waarnemingen uit 2020 aan de westelijke rand van het gebied.

Onderzoek naar otter is uitgevoerd door te letten op aanwezige sporen als spraints (ontlasting) o.a. om het territoria af te bakenen, aanwezige geurhopen, prooi-resten, wissels en prenten. Deze zijn niet aangetroffen. Aan de westzijde van het plangebied, waar oudere waarnemingen zijn gedaan, worden enkel bomen gesnoeid in een verlande greppel en worden geen werkzaamheden aan oppervlaktewater uitgevoerd.

Doordat in de huidige situatie matig geschikt leefgebied aanwezig is, (recente) sporen ontbreken, wordt uitgesloten dat in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Om ongewenste verrassingen te voorkomen wordt de soort in de vergunningaanvraag meegenomen. Met de maatregelen wordt voorkomen dat met herinrichting van het gebied otters worden verstoord. Het Activiteitenplan wordt hierop aangepast.

Vraag 4.

Aan de hand van de redenering in de quickscan gaan we niet akkoord met het op voorhand uitsluiten van voortplantingshabitat van de grote vos. Deze soort is zeer dicht bij het plangebied waargenomen en populier is een waardplant van grote vos. Met de kap van het bosschage gaat er (tijdelijk) potentieel voortplantingshabitat verloren. Mits er geen nader onderzoek uitgevoerd is, stellen we voor om uit te gaan van een worst-case scenario en mitigerende en compenserende maatregelen te nemen. Graag ontvangen we een uitwerking van deze maatregelen.

Met het ontbreken van holten in bomen (vraag 1.) kunnen potentiële winterverblijfplaatsen van grote vos worden uitgesloten. Hoewel populieren niet de voorkeursboom betreft voor de voortplanting (de afzet van eitjes), is het mogelijk. De soort wordt alsnog in de vergunningaanvraag meegenomen. Het Activiteitenplan wordt hierop aangepast.

Vraag 5.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving zijn roepende steenuilen waargenomen. De steenuil is ook een van de soorten waarvoor op 5 januari 2021 ontheffing is afgegeven. Kunt u beargumenteren waarom er geen onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van steenuil?

In het plangebied zelf zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuil aanwezig. Zo ontbreekt bebouwing als schuren waar zij bijvoorbeeld onder de pannen kunnen verblijven en er zijn ook geen steenuilkasten aanwezig. Dit is geconstateerd gedurende de twee veldbezoeken in 2025 waardoor sprake is van actuele data.

Activiteit als foerageren vindt plaats enkele honderden meters rond de nestlocatie. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van steenuil die met name ter plaatse aanwezig was (NDFF, 2025). Exacte locaties kunnen niet rechtstreeks uit de NDFF worden gedeeld, maar het gaat om twee waarnemingen in het gebied die van hetzelfde dier/paartje kunnen zijn.

Met herinrichting van het plangebied vinden verspreid werkzaamheden plaats. Vaste rust- en verblijfplaatsen (nestlocaties) worden niet direct aangetast doordat deze afwezig zijn. De functionele leefomgeving van steenuilen die nestelen in de omgeving van het plangebied, zou zich deels in het plangebied kunnen bevinden. Werkzaamheden worden verspreid door het gebied uitgevoerd, gericht op versterking van natuurlijke waarden van het gebied. Aanwezigheid van materieel kan ervoor zorgen dat het plangebied tijdelijk minder geschikt is als foerageergebied daar sprake is van verstoring. Deze verstoring vangt aan buiten het broedseizoen en vindt grotendeels buiten het broedseizoen plaats. Na afronding van de werkzaamheden is het gebied meer geschikt als foerageergebied. De herinrichting is dan ook gunstig voor steenuil door het aanbod aan een gevarieerder landschap en daarmee voedsel.

Vraag 6.

Het op voorhand uitsluiten van voortplantings- en winterhabitat van de poelkikker en kamsalamander op basis van ongeschiktheid van habitat is volgens onze inschatting niet terecht. De poel langs de toekomstige oeverwaluwand, de kwelsloot en de sloot ten oosten van perceel 1 en 2 van de inrichtingstekening zijn mogelijk geschikt voortplantingswater voor deze soorten, ondanks de buitendijkse ligging van het plangebied. D.m.v. nader onderzoek dient uitgesloten te worden of er soorten in het plangebied aanwezig zijn.

De amfibieën die in de omgeving van het plangebied, met name aan de noord- en oostzijde voorkomen zijn met name algemene soorten als gewone pad en kleine watersalamander. Waarnemingen van poelkikker en kamsalamander zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied, maar ten zuiden van de Oude IJssel of op de hogere zandgronden op meer dan 3 kilometer afstand van het plangebied. Toch is met een extra veldbezoek op 8 oktober 2025 nogmaals gecontroleerd of de genoemde wateren geschikt voortplantingswater voor poelkikker en/of kamsalamander betreffen, of dieren aanwezig zijn en zo ja, waar sprake is van geschikt overwinteringsbiotoop. Uitgangspunten daarbij zijn:

De delen die worden vergraven met de herinrichting zijn:

- Het graven van een natuurvriendelijke oever
- Het dempen van een stuk watergang (Figuur 2)
- Plaatsen oeverwaluwand door zandig leem te storten en daar stronken op te plaatsen
- Aanleg wandelpad op een deel wat nu met regelmaat wordt gemaaid

Poelkikker

Poelkikkers zijn kritisch. Ze maken gebruik van goed begroeide oeverzones van onbeschaduwde, stilstaande wateren voor het afzetten van hun eiklommen. Voor kamsalamanders is essentieel dat stilstaand voortplantingswater een goed ontwikkelde onderwatervegetatie heeft. Overwinteringsplekken bevinden zich op korte, max. 200 meter afstand van deze wateren en bestaan uit vorstvrije struwelen of houtwallen.

Kamsalamander

Kamsalamanders komen voor in een verscheidenheid aan typen visvrije wateren. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poel mag niet geheel beschaduwde zijn en moet permanent water bevatten. Overwinteringsplekken bevinden zich op korte, max. 200 meter afstand van deze wateren en bestaan uit vorstvrije struwelen of houtwallen.

Geschiktheid plangebied

De poel ten zuiden van de plas is in theorie geschikt om te worden gebruikt als voortplantingswater door poelkikker/kamsalamander. 8 oktober 2025 zijn geen poelkikkers aangetroffen. De poel bevat permanent water en verwacht wordt dat vissen aanwezig zijn.

De kwelsloot en de watergang ten oosten van percelen 1 en 2 zijn in beperkte mate geschikt doordat de begroeiing op het talud niet doorloopt in de oeverzone. Zij zijn weliswaar zonovergoten maar vegetatie ontbreekt. Deze watergangen zijn ongeschikt als voortplantingsbiotoop, poelkikker en kamsalamander zijn niet aangetroffen.

Van poelkikker en/of kamsalamander bevinden de overwinteringsplekken zich binnen 200 meter van voortplantingswater. Binnen 200 meter van de poel is geen geschikt overwinteringsbiotoop aanwezig, dat bevindt zich op een afstand van 400 meter betreffende de bosschage aan de westzijde van het plangebied. Deze bosschage bevindt zich binnen 200 meter afstand van de kwelsloot. In deze bosschage wordt slechts alleen bestaande vegetatie gesnoeid en vinden geen graafwerkzaamheden plaats. Binnen 200 meter van de watergang waar de natuurlijke oever wordt gegraven, is geen geschikt overwinteringsbiotoop aanwezig.

De te dempen watergang mist eveneens een goed begroeide oeverzone voor poelkikker, vegetatie is pluksgewijs aanwezig. Poelkikker kan hier redelijkerwijs worden uitgesloten. De watergang mist eveneens een ontwikkelde onderwatervegetatie waar kamsalamander de eitjes op kan afzetten. Op een enkele boom langs het water na is geen sprake van begroeiing wat kan dienen als overwinteringsbiotoop.

Conclusie

Met de herinrichting van het plangebied blijft geschikt voortplantingswater behouden. De poel en de kwelsloot in dezelfde mate, de watergang waar de natuurvriendelijke oever wordt gerealiseerd wordt verbeterd als voortplantingswater. De te dempen watergang mist de vereiste goed begroeide oeverzones voor poelkikker en de goed ontwikkelde onderwatervegetatie voor kamsalamander. Eventueel overwinteringsbiotoop wordt niet aangetast. De bosschages waar zich vorstvrije plekken bevinden onder houtstapels, bladhopen, stenen en dergelijke blijven behouden. Daarmee is met de herinrichting van stapsteen Oude IJssel EVZ Drempt geen sprake van schadelijke handelingen met betrekking tot poelkikker of kamsalamander.

Vraag 7.

Er is geschikt habitat van de grote modderkruiper aanwezig. In de quickscan is deze soort echter op basis van de verspreidingsgegevens uitgesloten. Omdat het verspreidingsgebied van deze soort volgens de verspreidingsgegevens zeer dicht bij het plangebied ligt, wordt het op voorhand uitsluiten van deze soort niet geaccepteerd. D.m.v. nader onderzoek dient uitgesloten te worden of deze soort in het plangebied aanwezig is.

Om met de herinrichting van het plangebied rekening te houden met mogelijke verstoring van grote modderkruiper, worden in het ecologisch werkprotocol maatregelen beschreven hoe om te gaan met deze soort.

Vraag 8.

Het plangebied ligt in het verspreidingsgebied van de rivierdonderpad en de wateren in het plangebied zijn potentieel geschikt als habitat voor deze soort. Kunt u beargumenteren waarom u deze soort op voorhand heeft uitgesloten?

Rivierdonderpad is niet beschermd onder de Habitatrichtlijn of als andere beschermde soort. Wel is deze opgenomen op de Rode lijst als kwetsbaar. In het plangebied is de soort uit te sluiten gezien de voorkeur voor wateren die in beweging zijn en daardoor een hoog zuurstofgehalte bevatten. De stilstaande plas vormt daarmee ongeschikt leefgebied. Er is dan ook geen sprake van schadelijke handelingen.

Vraag 9.

Er zijn vanuit de NDFF-waarnemingen bekend van iepenpage en sleedoornpage direct ten westen van het plangebied. Er zijn iepen in het plangebied aanwezig. Zijn er waardplanten van de sleedoornpage aanwezig en worden aanwezige waardplanten van de iepenpage en sleedoornpage aangetast (gerooid of gesnoeid) bij de werkzaamheden?

Aan de westzijde van het plangebied worden bomen gesnoeid. Het is niet uit te sluiten dat de waardplanten zijnde iepsoorten en sleedoorn moeten worden gesnoeid. Om te voorkomen dat eitjes van iepenpage of sleedoornpage worden beschadigd of vernield, wordt voorafgaand aan de snoeiwerkzaamheden door een ecologisch deskundige gecontroleerd of sprake is van iepensoorten of sleedoorn. Zijn deze aanwezig en worden deze gesnoeid? Worden ze vooraf gecontroleerd op aanwezigheid van eitjes. Indien aanwezig blijven de waardplanten behouden. Uitwerking van de werkwijze wordt opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Vraag 10.

Er zijn vanuit de NDFF meerdere waarnemingen bekend van de teunisbloempijlstaart in de omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van waardplanten van deze soort in het plangebied wordt zeer waarschijnlijk geacht. Hoe wordt voorkomen dat er overwinterende individuen van deze soort gedood worden bij de voorgenomen ingreep?

De teunisbloempijlstaart overwintert als pop in de strooisellaag (Vlinderstichting). De waardplanten zijn teunisbloemen, wilgenroosje, basterdwederik en kattenstaart. In de huidige situatie is voldoende habitat aanwezig dat al goed wordt onderhouden.

Als extra beschermingsmaatregel wordt de soort opgenomen in de vergunningaanvraag voor het incidenteel doden/verstoren aangezien dit niet op voorhand kan worden uitgesloten.

Vraag 11.

Hoe wordt voorkomen dat er tijdens de planvorming habitat voor de rugstreeppad gecreëerd wordt?

Rugstreeppad is een pioniersoort die wordt aangetrokken door vergraafbare terreinen. In de (ruime) omgeving is de soort niet waargenomen de afgelopen vijf jaar. De watergang waar een nvo wordt gegraven is matig geschikt als voortplantingswater. De soort overwintert dichtbij tot circa 200 meter rondom voortplantingswater waar hij zich ingraaft in losse grond of gebruik maakt van bestaande holletjes.

Maatregelen om verstoring van rugstreeppad te voorkomen bestaan in hoofdpunten uit:

- Het zoveel mogelijk ongeroerd laten van braakliggend terrein
- Werkzaamheden aangesloten in tijd uitvoeren
- Begeleiding door een ecologisch deskundige op het gebied van rugstreeppad

De maatregelen worden nader uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

Vraag 12. In het ecologisch werkprotocol wordt genoemd dat er bij de werkzaamheden zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van vooraf vastgestelde vaste rijroutes. Kunt u deze rijroutes op een kaart vaststellen en aanleveren?

Er zijn nog geen vaste rijroutes. Deze worden vooraf afgestemd op aanwezige soorten functies. De rijroutes worden onderdeel van het ecologisch werkprotocol en voor het doen van de startmelding aangeleverd.

Vraag 13.

In het activiteitenplan en het ecologisch werkprotocol ontbreekt een plan voor de tijdelijke en permanente compensatie voor de vernielde verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter. Waar en wanneer worden deze gerealiseerd? En wat is het ontwerp van deze compensatie? Er wordt genoemd dat er hout in rillen van 1,5 meter geplaatst wordt en dat er steenhopen gerealiseerd worden. Wij ontvangen graag een omschrijving, de locaties (op een kaart) en een planning van de geplande compensatie.

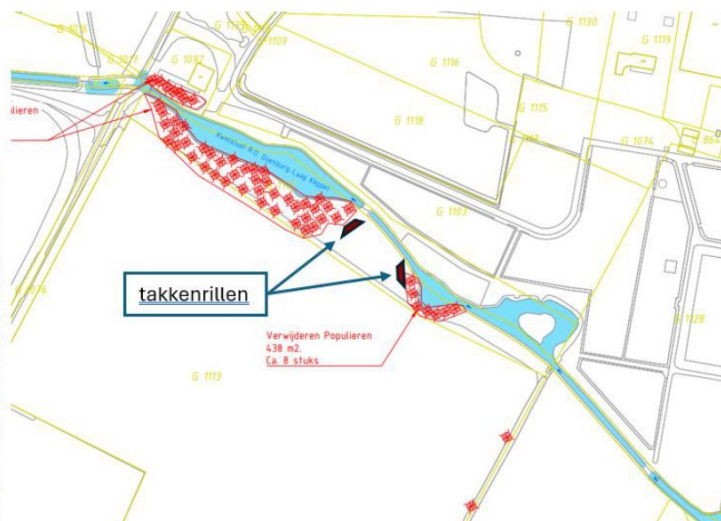
In de huidige situatie is sprake van een verruigd grasland. Op de plekken waar wordt gewerkt: aanleg oever, oeverwaluwand, graven/dempen is geen sprake van geschikte winterverblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter. Deze zijn wel potentieel aanwezig in het gebied en net buiten het plangebied. Zo is het mogelijk dat bij de voet van de te kappen populieren holtes aanwezig zijn waar kleine marterachtigen gebruik van kunnen maken. Voorafgaand aan de start winterperiode welke is vanaf 1 november, worden de populieren rondom de voet gecontroleerd op holten en indien aanwezig, worden deze open gegraven om ze ongeschikt te maken voor kleine marterachtigen om te verblijven.

In de huidige situatie is voldoende mogelijkheid om te verblijven door behoud van bosschages. Daarnaast wordt nieuw bosplantsoen aangebracht, verdeeld over drie deellocaties binnen het projectgebied. Er wordt in totaal 4.133m² populierenbos gerooid en er wordt 8.777m² bosplantsoen aangebracht. Hiermee wordt ruim gecompenseerd.

Compenserende soorten zijn zoete kers, schietwilg, gladde iep, zwarte populier, gewone esdoorn, ratelpopulier, wilde appel, wilde peer, grootbladige linde en fladderiep. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan gewenste waardplanten voor de diverse reeds genoemde soorten.

De aanvullende maatregelen die worden getroffen zijn het realiseren van takkenrillen (Figuur 1). De takkenrillen zijn een aanvulling in het gebied, daar lage begroeiing die dient ter geleiding niet wordt verwijderd. De takkenrillen worden circa 1 tot 1,5 meter breed en eveneens 1 tot 1,5 meter hoog met een lengte van 5 tot 10 meter. Deze worden gemaakt door het gekapte populierenhout (takken en snoeihout) te stapelen met voldoende holtes en gangen en worden aan het begin van het werk gerealiseerd. Om de takkenrillen stevigheid te bieden worden aan weerszijde van de takkenrillen verticale palen in de grond aangebracht. Deze takkenrillen worden aangebracht tussen de kwelsloot en werk 2.

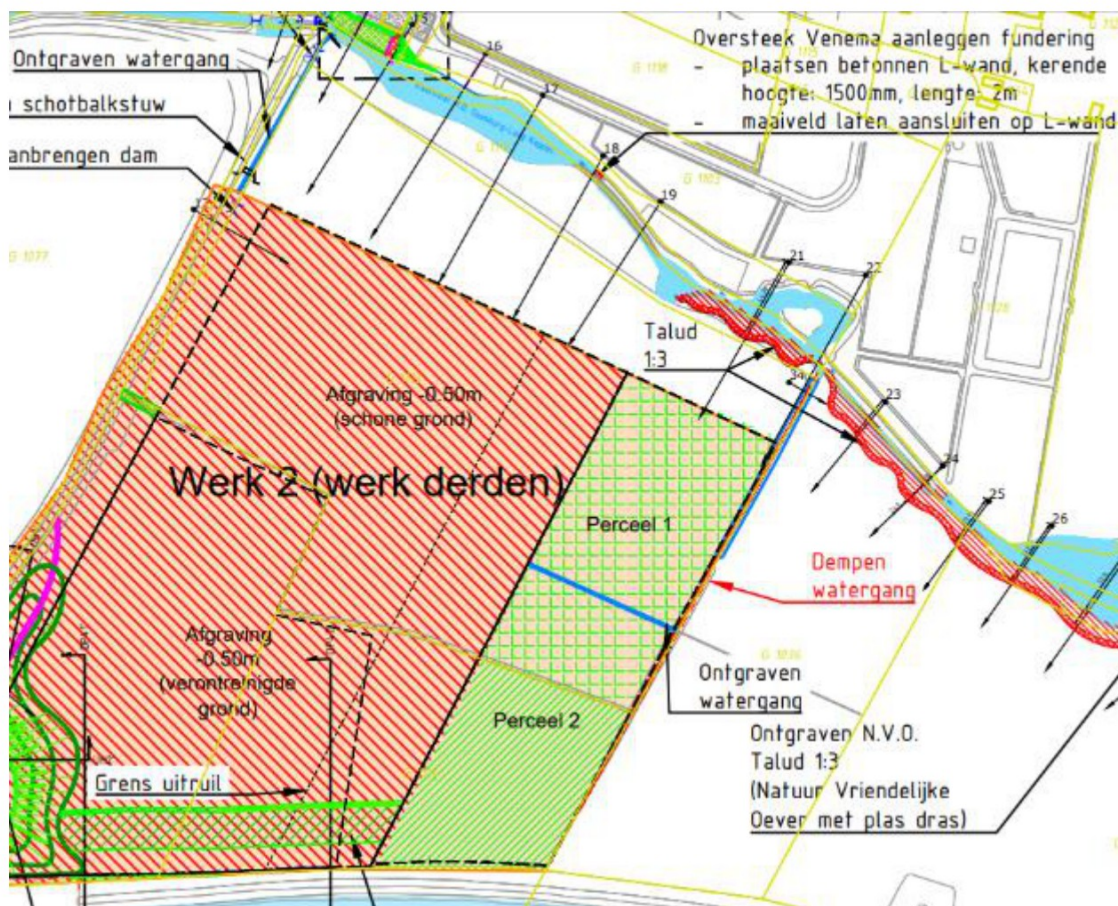
Aan te brengen takkenrillen
 Lengte: 5 tot 10 meter
 Breedte: 1,0-1,5 meter
 Hoogte: 1,0-1,5 meter
 Vervaardigt uit takken en snoeihout van
 gekapte populieren.

Figuur 1. Locatie van de takkenrillen

Vraag 14. In de aangeleverde inrichtingstekening staat als activiteit “dempen sloot”. Het is echter op de aangeleverde inrichtingstekening moeilijk te zien om welke sloot dit gaat. Kunt u op kaart aanleveren welke sloot of sloten bij de voorgenomen ingreep gedempt worden?

Inmiddels is het ontwerp op een aantal details aangevuld waarbij duidelijker is aangegeven welke watergang wordt ontgraven en welke watergang wordt gedempt. Onderstaande Figuurfiguur geeft de locaties weer (Figuur 2).

Figuur 2. Locatie van de ontgraven watergang (links boven) en de te dempen watergang (haaks op de kwelsloot) (Eelerwoude, 29-7-25).

Vraag 15. In de aangeleverde inrichtingstekening staat dat er langs de afgesloten arm van de Oude IJssel de activiteit “opschonen ruigteveld” zal plaatsvinden. Wat houdt deze activiteit in?

Het opschonen van ruigteveld betreft slechts het maaien van velden, zoals nu ook wordt gedaan.